

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 9 maart 2022
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2022/0066 (COD)

7042/22
ADD 5

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	9 maart 2022
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	SWD(2022) 63 final
Betreft:	WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG bij het VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2022) 63 final.

Bijlage: SWD(2022) 63 final

Straatsburg, 8.3.2022
SWD(2022) 63 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

[...]

bij het

**VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld

{COM(2022) 105 final} - {SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} -
{SWD(2022) 61 final} - {SWD(2022) 62 final}

Samenvatting
Effectbeoordeling van een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld
A. De noodzaak om actie te ondernemen
Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?
Geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld zijn in de hele EU wijdverbreid. In 2014 meldden één op drie vrouwen in de EU een vorm van fysiek en/of seksueel geweld. Volgens administratieve gegevens uit 2019 bedraagt de prevalentie in de EU 21,2 %. Naast offline-vormen van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld neemt cybergeweld tegen vrouwen en tussen intieme partners toe; in 2020 zou naar schatting 52 % van de jonge vrouwen wereldwijd erdoor zijn getroffen. Gendergerelateerd geweld kan zowel vrouwen als mannen treffen, maar vrouwen worden er in onevenredige mate door getroffen. Huiselijk geweld treft ook andere gezinsleden (bv. echtgenoten, kinderen en oudere gezinsleden). Geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld treft miljoenen mensen in de EU, in alle lidstaten. De drijvende krachten achter geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld zijn schadelijke sociale normen en stereotypen die leiden tot genderongelijkheid; het niet erkennen van de specifieke kenmerken van strafbare feiten op het gebied van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld; en ondoeltreffende tegenmaatregelen (juridische versnippering, rechtsonzekerheid en ondoeltreffende handhaving). Zowel op EU- als op nationaal niveau zijn lacunes vastgesteld op het gebied van preventie, bescherming, slachtofferhulp, toegang tot de rechter en beleidscoördinatie, zowel in de lidstaten die het Verdrag van Istanbul inzake geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld hebben uitgevoerd als in de lidstaten die dat niet hebben gedaan. De EU-normen in dit verband zijn momenteel versnipperd over verschillende instrumenten en hebben niet geleid tot doeltreffende monitoring en handhaving voor deze groep slachtoffers. Hoewel het Verdrag van Istanbul aanleiding heeft gegeven tot maatregelen op nationaal niveau, blijkt uit het toezicht op de uitvoering van het verdrag dat er nog steeds lacunes zijn. Gezien de ontwikkeling van de situatie in de afgelopen decennia is het onwaarschijnlijk dat het aantal slachtoffers aanzienlijk zal afnemen zonder krachtiger, gecoördineerd optreden op het gebied van preventie, bescherming, toegang tot de rechter, slachtofferhulp en beleidscoördinatie.
Wat is het doel?
Dit initiatief heeft tot doel geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden. Meer in het bijzonder heeft het tot doel te zorgen voor doeltreffende preventie van dergelijk geweld, bescherming tegen geweld, toegang tot de rechter, slachtofferhulp en versterkte coördinatie. Het heeft ook tot doel ervoor te zorgen dat seksuele intimidatie en cybergeweld doeltreffend worden aangepakt.
Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?

De EU-brede prevalentie van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld en de schade die deze vormen van geweld toebrengen aan individuen en samenlevingen, maken dat er een bijzondere behoefte is aan gezamenlijk optreden. Geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld kunnen een fysiek grensoverschrijdend aspect bevatten als mensen zich verplaatsen; dit geweld heeft geen grenzen in de onlinewereld. De beleidsdoelstellingen kunnen alleen worden bereikt indien minimumnormen gelijkelijk van toepassing zijn op alle gevallen van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. De lidstaten hebben geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld aangepakt in wetgeving en beleid, maar dit heeft niet geleid tot een afname van de prevalentie. Om de gelijke behandeling van slachtoffers te waarborgen, zou het initiatief voor opwaartse convergentie zorgen door minimumnormen vast te stellen voor de rechten van slachtoffers van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Deze normen zijn erop gericht dit soort geweld vóór, tijdens of na de strafprocedure te voorkomen en te bestrijden. Het initiatief voorziet ook in de omschrijving en bestraffing van bepaalde gedragingen wanneer er lacunes in de strafbaarstelling bestaan. Het EU-optreden zal ervoor zorgen dat de grondrechten van de helft van de EU-bevolking in de hele EU worden beschermd.
B. Oplossingen
Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie?
De Commissie heeft de volgende opties overwogen: 0) het basisscenario, met niet-wetgevende maatregelen; 1) beperkte wetgevingsmaatregelen om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen, te beschermen tegen geweld, toegang tot de rechter te bieden, slachtofferhulp te bieden en de coördinatie te versterken; en 2) uitgebreidere wetgevingsmaatregelen om bovengenoemde kwesties aan te pakken met aanvullende regels inzake seksuele intimidatie, en cybergeweld tegen vrouwen en tussen intieme partners. Optie 2 is onderverdeeld in evenrediger maatregelen (2A) en maatregelen die ideaal zijn (in termen van strafbaarstelling, seksuele intimidatie en bescherming), maar minder doeltreffend (2B). Suboptie 2A is de voorkeursoptie, zowel kwalitatief als in termen van kosten en baten.
Wat is het standpunt van de diverse belanghebbenden? Wie steunt welke optie?
De Commissie heeft voor de effectbeoordeling en de controle van de resultaatgerichtheid samen uitgebreide raadplegingen van belanghebbenden gehouden. De openbare raadpleging heeft meer dan 700 reacties opgeleverd. In overeenstemming met eerdere enquêtes pleitte de overgrote meerderheid van de respondenten voor verdere EU-maatregelen inzake geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. De Commissie heeft de lidstaten schriftelijk en tijdens een workshop geraadpleegd. De lidstaten gaven aan open te staan ten aanzien van EU-optreden en vonden de beoogde maatregelen relevant. Uit gerichte raadplegingen van niet-gouvernementele en internationale organisaties bleek brede steun te bestaan voor de meest ambitieuze maatregelen. (d.w.z. subopties 2A en 2B). Vakbonden en werkgevers steunden de doelstelling om seksuele intimidatie te bestrijden en verwelkomden aanvullende maatregelen. De werkgevers hadden echter bedenkingen bij de verplichtingen die hun zouden worden opgelegd. Vakbonden en werkgevers onderstreepten de rol van de sociale partners.
C. Effecten van de voorkeursoptie
Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (als er een voorkeursoptie is; zo niet, wat zijn de voordelen van de belangrijkste opties)?
Uit de beoordeling van de voorkeursoptie blijkt dat er positieve economische effecten zijn. Met name de

verminderde prevalentie van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld zou economische voordelen kunnen opleveren van ongeveer 53,1 miljard EUR, die op de lange termijn zouden kunnen oplopen tot ongeveer 82,7 miljard EUR. De economische voordelen situeren zich vooral op het gebied van een vermindering van de kosten van de fysieke en emotionele schade voor de slachtoffers met naar raming 32,2 miljard EUR tot 64,5 miljard EUR. De sociale gevolgen zouden merkbaar zijn voor verschillende belanghebbenden: slachtoffers, getuigen, daders, bedrijven, nationale autoriteiten en de samenleving in het algemeen. De voorkeursoptie zou leiden tot een verbetering van de gezondheid, veiligheid en levenskwaliteit van de slachtoffers, met name als gevolg van de beschermings- en ondersteuningsmaatregelen. Zowel slachtoffers als getuigen zouden via de voorkeursoptie ook beter op de hoogte zijn van en toegang hebben tot de beschikbare diensten voor bescherming en ondersteuning. Maatregelen inzake interventieprogramma's voor daders zullen naar verwachting een positief effect hebben op de houding en het gedrag van daders. Werkgevers kunnen een veilige werkomgeving ontwikkelen door zich bewust te zijn van de problematiek en meer inzicht te verwerven in en ondersteuning te bieden aan slachtoffers van intimidatie op het werk. Dit zou ook een positief effect hebben op de productiviteit. De nationale autoriteiten zouden baat hebben bij maatregelen om de rechtsonzekerheid tegen te gaan en de gegevensverzameling te verbeteren. De hele samenleving zou er voordeel bij hebben als het grote publiek schadelijke genderstereotypen, normen en misbruik beter zou herkennen. Belangrijk is tot slot dat de gevolgen van de voorkeursoptie voor de grondrechten aanzienlijk zijn.

Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (als er een voorkeursoptie is; zo niet, wat zijn de voordelen van de belangrijkste opties)?

De totale nalevingskosten van de voorkeursoptie variëren van 5 tot 6,6 miljard EUR. De meeste nalevingskosten zouden voor rekening komen van de lidstaten, met enkele uitzonderingen op het gebied van seksuele intimidatie, die kunnen leiden tot nalevingskosten voor werkgevers. De nalevingskosten vloeien voort uit maatregelen op het gebied van preventie, bescherming, toegang tot de rechter, slachtofferhulp en coördinatie. Er zijn geen negatieve effecten geconstateerd.

Wat zijn de gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en het concurrentievermogen?

De meeste kosten zouden voor rekening komen van de lidstaten. De potentiële kosten voor werkgevers bedragen 1,9 miljard EUR als gevolg van de verplichte deelname van leidinggevenden aan opleidingen over seksuele intimidatie op het werk en de gevolgen van huiselijk geweld op de werkplek. De kosten zouden beperkt blijven tot de deelname van leidinggevenden aan een online-opleiding van twee uur en zouden dus geen aanzienlijke kosten voor kmo's met zich meebrengen.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

De meeste nalevingskosten, die variëren van 5 tot 6,6 miljard EUR voor de EU-27, zouden voor rekening van de lidstaten komen. De gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden zullen naar verwachting beperkt blijven en worden beperkt door de voordelen van de voorkeursoptie.

Zijn er andere significante gevolgen?

De voorkeursoptie vereenvoudigt het EU-kader door de maatregelen op het gebied van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld in één wetgevingsinstrument te concentreren. Dit instrument waarborgt beter dat maatregelen op regionaal en lokaal niveau in meer gelijke mate beschikbaar zijn en dat slachtoffers dus in meer gelijke mate bescherming genieten.

Evenredigheid
Het evenredigheidsbeginsel wordt volledig geëerbiedigd, aangezien de maatregelen zijn ontworpen op basis van een zorgvuldige kloofanalyse op zowel EU- als nationaal niveau. De maatregelen: • gaan niet verder dan nodig is door overlapping met nationale strafbaarheidsregels te vermijden; • verplichten de overheid niet maatregelen te nemen die te ingewikkeld zijn om te functioneren; en • vermijden onevenredige kosten voor de lidstaten en werkgevers. Bovendien kunnen de maatregelen van de voorkeursoptie als noodzakelijk worden beschouwd om de doelstellingen doeltreffend en op een manier die de tenuitvoerlegging van de grondrechten versterkt, te verwezenlijken.
D. Follow-up
Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?
De noodzaak van een beleidsevaluatie zal worden beoordeeld na de eerste ronde van de verslaglegging door de lidstaten over de uitvoering van de richtlijn. Deze verslaglegging zal naar verwachting plaatsvinden op grond van een verslagleggingsverplichting, bijvoorbeeld vijf jaar na de inwerkingtreding van de richtlijn. Er zou op gezette tijden verslag worden uitgebracht aan de hand van een vragenlijst. Naast de informatie die in het kader van de verslagleggingsverplichting wordt verstrekt, zal het toezicht op en de evaluatie van het initiatief in de eerste plaats gebaseerd zijn op de huidige geharmoniseerde indicatoren en worden aangevuld met aanvullende harmonisatiemaatregelen inzake gegevensverzameling. De details zullen worden beschreven in een toezicht- en handhavingsplan dat de Commissie zal opstellen.